

BARIŞÇIL İŞYERİ İŞGALI YASALDIR

Aydınlık Gazetesi, 18 Mayıs 2015

Yıldırım Koç

Bursa'da binlerce işçinin katılımıyla işyeri işgali eylemi yaşanıyor.

Bu eylem yasal mı, yasadışı mı?

2000'li yıllarda Aliğa Petkim, SEKA İzmit, TEKEL Adana ve Malatya, Seydişehir Alüminyum fabrikalarında işçiler işyerlerini işgal etmişlerdi. O tarihlerde yürürlükte bulunan kanunlarımızda işyeri işgali açıkça yasaklanmıştı. Ancak bu işgallerin çoğu hakkında dava bile açılmadı.

Niçin?

Çünkü Anayasanın 90. maddesine 2004 yılında yapılan bir eklemeye, Türkiye tarafından usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmeler doğrudan uygulanırlık kazandı.

Türkiye'nin onayladığı bu nitelikteki sözleşmelerle kendi kanunlarımızın çelişmesi durumunda, yargıçların anayasal zorunluluğu, uluslararası sözleşme hükümlerini uygulamak ve bunlarla çelişen iç mevzuat hükümlerini "YOK" hükmünde saymaktır.

ILO SÖZLEŞMELERİ KANUNLARIMIZIN ÜSTÜNDEDİR

Grev hakkı konusunda en önemli uluslararası belge, Türkiye tarafından da onaylanmış bulunan 87 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmesi'dir.

Bu Sözleşmede yer alan haklar, ILO Yönetim Kurulu Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi tarafından genişletilmiştir. Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, ILO Yönetim Kurulu üyeleri arasında 3 işveren, 3 işçi ve 3 hükümet üyesi olmak üzere seçilmektedir. Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi kararları oybirliğiyle alınmakta ve bu kararlar daha sonra ILO Yönetim Kurulu tarafından da oybirliğiyle onaylanmakta ve ILO Resmi Gazetesi'nde yayımlanmaktadır.

Ayrıca ILO Yönetim Kurulu tarafından görevlendirilen Uzmanlar Komitesi de ILO Sözleşmelerinin uygulanmasına ilişkin değerlendirmeler yapmaktadır.

Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin ve Uzmanlar Komitesi'nin kararları, Sözleşmelerin ayrılmaz parçasıdır ve Sözleşmeyi onaylayan ülkeler açısından bağlayıcıdır.

BARIŞÇIL İŞYERİ İŞGALLERİ YASALDIR

Bu organların kararlarına göre, barışçıl işyeri işgalleri yasaldir.

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye aleyhinde yapılan bir şikayet başvurusu üzerine şu değerlendirmeyi yapmıştır:

"Komite, 25. maddede grevin niteliği ve amaçları konusunda konmuş olan kısıtlamaların (siyasi grevin, genel grevin ve dayanışma grevlerinin, iş yavaşlatmanın ve üretimi düşürmenin yasaklanması) çok fazla kapsamlı olduğu ve bu konularda Yasanın V. Bölümünde yer alan cezai yaptırımların da son derece ağır olduğu görüşündedir. Komite'nin olduğu kadar Uzmanlar Komitesi'nin de görüşüne göre, tümüyle siyasi nitelikteki grevler örgütlenme özgürlüğü ilkesinin kapsamı içine düşmemekle birlikte, sendikalar, özellikle bir hükümetin ekonomik ve toplumsal politikalarını eleştirmek amacıyla protesto grevlerine başvurabilmelidirler. Ayrıca, dayanışma grevlerinin genel olarak yasaklanması istismara yol açabilir ve grev hakkının kullanılmasına ilişkin yöntemler söz konusu olduğunda, kurallara tamı tamına uyarak işin yavaşlatılması, **işyerlerinin işgal edilmesi ve işbaşında oturma grevleri yapılması konularında kısıtlama getirilmesi, ancak bu eylemlerin barışçıl olmaktan çıktığı durumlarda haklılık kazanır.**" (ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye Hükümeti Aleyhinde Şikayet Başvurusu (997, 999 ve 1029 sayılı Davalar), 260. Rapor, paragraf 39.)

Uzmanlar Komitesi'nin görüşü de şöyledir:

"Komite'nin görüşüne göre, grev gözcüleri ve **işyeri işgalleri konusundaki kısıtlamalar yalnızca bu eylemlerin barışçı olmaktan çıktığı durumlarda sınırlı kalmalıdır.**" (ILO Uzmanlar Komitesi, *Freedom of Association and Collective Bargaining*, 1994, paragraf 174.)

Bursa'daki eylemler yasaldir.